

“Jo firm ara mateix la desacceleració del creixement”

Eberhard Grosske és el conseller de Treball i Formació del Govern balear. En aquesta entrevista dissectiona els problemes sociolaborals de les Illes i afirma que seria bo que la crisi internacional significàs a Balears una desacceleració del creixement econòmic.

Fins la tardor passada la discussió sobre la immigració laboral era l'estrella en el discurs polític balear, arran de les propostes d'Unió Mallorquina de fer quelcom per aturar la immigració creixent a les Illes. Des d'aleshores sembla que s'ha esvaïda, la qüestió. Això és bon o mal símptoma?

—Seria mal símptoma si no es fes res. No és el cas. En el Govern balear hem creat fòrums específics sobre el tema, s'ha aprovat un pla estratègic relatiu a la immigració... s'hi fa feina, doncs. Ara, és cert que el debat des de l'estiu fins la tardor passada obeïa a les propostes cridaneres de quotes d'immigrants que... en fi, eren formulacions molt simples, inaplicables, malinterpretables, equívocues i que, evidentment, provocaren polèmica. Que aquesta polèmica hagi acabat em sembla un bon símptoma.

—Si bé no hi ha polèmica, ja, no hi ha dubte, però, que és un tema com per preocupar-se'n i ocupar-se'n.

—La immigració es una de les qüestions més importants que estan passant a Balears, des de tot punt de vista: sociològic, polític, cultural i econòmic. És el gran tema de fons.

—L'immigrant no és un problema, però la immigració pot provocar problemes de tot tipus en una societat com la balear que té una previsió de creixement demogràfic de, com a mínim, un 25% per d'aquí tres anys en relació a 1990.

—Miri, en una comunitat autònoma que, com Balears, té una densitat de població de les més altes d'Europa, no és gens bo que s'hi produeixi una explosió demogràfica, per raons òbvies. Ara bé, a mi, el que em molesta és que es digui que la immigració és un problema i, per solucionar-lo, posem-hi quotes d'entrada. Home, no. El problema no és la immigració, a Balears. És el model de creixement econòmic, que és desmesuradament alt i que provoca l'efecte crida. A més, això de les quotes és un doi perquè la majoria de la immigració ha estat i continua sent espanyola i comunitària, davant la qual no hi ha possible restricció legal. La que ja està sotmesa a quotes és l'extracomunitària. Aquesta potser és més cridanera: més nova, més vistosa, i té índexs de creixement alts. Però en tota aquesta qüestió s'ha de tenir clar l'efecte crida a causa del model de creixement econòmic que fins ara hem tengut.

—Pot donar-ne dades?

—És clar que sí. L'any 2001 s'han creat 14.500 nous llocs de feina. El creixement vegetatiu de la població laboral, en números aproximats, va ser d'entre 1.000 i 2.000. És a dir, aquest seria el nombre de llocs de feina que s'haurien d'haver creat perquè no creixés l'atur. Doncs se n'han creat 14.500. Òbviament, aquesta és la qüestió.

—El model econòmic requereix immigració?

—Naturalment. Què fa el Govern? Doncs posar l'èmfasi en la correcció del model de creixement. Com? A través de mesures econòmiques, urbanístiques i territorials. Això és el punt nodal. Centrar el debat en la immigració és anar al símptoma, no al problema. El model de creixement és el problema. És un model que per múltiples raons, de tipus socials, infraestructurals, territorials... s'ha de canviar. Però és una enorme hipocresia criminalitzar la persona que ve a cercar feina.

—Paradoxalment, però, ara que se sent que aquest model podria entrar en crisi per culpa de la recessió internacional, que el turisme podria baixar fins a un 5%, que l'índex de creixement econòmic podria també baixar... sembla que tots ens posam nerviosos.

—Home, depèn. Miri, el creixement ha de ser raonable. La desaceleració que ens ha vengut a sobre, si es queda aquí, vaja, jo la firm ara mateix. Li ho repetesc: jo, la firm ara mateix. Balears ha de créixer a ritmes d'un 2%, no d'un 3,9% de la població ocupada en un any... això no té lògica ni sentit. No podem seguir amb aquesta bomba expansiva. S'ha de controlar aquest creixement.

—El model afavoreix sous molt més baixos que en altres llocs de l'estat? És un negoci la immigració per al capital?

—És obvi. El model es fonamenta en serveis que a la vegada es presten a mà d'obra poc qualificada i mal retribuïda. Això és el model tradicional. Hem d'anar a una reconversió.

—Turística.

—És la part més important. S'ha de reconvertir i prestar serveis de major qualitat, amb mà d'obra més qualificada i millor retribuïda.

—Aquest sistema és el que ha permès tenir la riquesa estadística més alta de l'estat, però a la vegada estadísticament els sous són dels més baixos. A això li hem d'afegir el cost d'insularitat que fa que determinats productes siguin més cars que en el continent, els preus dels habitatges arriben a increments brutals superiors al 200% de mitjana en quatre anys; els lloguers, per l'estil... i, en can-

vi, la conflictivitat social i sindical és baixa, excepte per qüestions molt concretes. Si més no, és una situació estranya, no?

—L'explicació és l'economia submergida, l'economia irregular. El càlcul, ja de fa un parell d'anys que segurament no s'ha alterat gaire, dona un 18% del PIB balear en condicions d'economia irregular. Això és un bàlsam sobre les nostres ferides, les nostres contradiccions. Jo crec que és mal amortidor. D'aquest tipus d'economia se'n deriven mil i un prejudicis: competència deslleial, treballadors que només obtenen retribucions a curt termini però no capitalitzen ni ocupació ni pensions ni res de res... Qui se'n beneficia? Els empresaris que tenen treballadors en aquestes condicions, en perjudici d'aquests mateixos, dels ciutadans en general, perquè la recaptació fiscal no és la que hauria de ser i va en detriment dels empresaris que compleixen correctament.

—I el Govern què hi pot fer?

—No gaire. La via d'entrada per intentar resoldre aquesta situació és la Inspecció de Treball i Hisenda, que depenen de l'administració central.

—No són pocs els qui pensen que ja està bé així i que els mateixos treballadors se n'aprofiten, d'aquest sistema d'economia irregular.

—Els treballadors són les víctimes. No són còmplices. No es tracta de minvar els seus ingressos, sinó que aquests tinguin un marc regular, i favorable per a ells, és clar. Per dir-ho clar: que no se'ls exploti. Perquè l'economia irregular és una economia d'explotació.

—Sembla un panorama laboralment comparable a temps pretèrits del *laissez faire laissez passer*.

—És que l'economia submergida és una economia de desregulació del mercat laboral, molt propera al capitalisme primitiu, precisament aquell que en el darrer segle s'ha anat regulant en benefici dels treballadors. L'economia submergida és tornar al capitalisme salvatge, que és el que li interessa al capitalista salvatge, per al qual el treballador només és una víctima.

“En política laboral i social feim una actuació molt progressista”

—I l'autoritat laboral, què fa?

—És complicat. La Inspecció de Treball no té nassos de perseguir seriosament l'ocupació irregular. Imaginem que d'un dia per l'altre desapareix aquest fenomen. Es crearia tal caos econòmic que no tenen coratge de fer-ho. Només actuen a instàncies de denúncies. Però si no, no hi ha actuació sistemàtica. La irregularitat és tan gran que falla la norma.

—Una pregunta capciosa: imaginem un govern d'esquerra que governa bàsicament en favor de la mà d'obra, al qual li donam un 10; i un altre govern que només gestiona en favor del capital, i li donam un 0.

Vostè, que és d'esquerra, conseller de Treball d'un executiu de centre-esquerra, en una economia com la balear, quina puntuació donaria a la política socio-laboral del seu govern?

—Collons!, quina pregunta... A veure, primer li he de fer una puntualització metodològica. Quan es fan polítiques d'ocupació en una economia de mercat, és impossible fer polítiques favorables als treballadors i no fer-les cap a l'economia productiva. Això és clar. El suport al teixit empresarial és una feina fonamental per afavorir la cohesió social i millorarà les condicions laborals. Per tant, no existeix l'antítesi, en el nostre sistema d'economia de mercat, entre governar per als empresaris o per als treballadors. I si el substrat de la pregunta és si el Govern tira més cap a la dreta o cap a l'esquerra... home, el que li puc dir és que en política laboral i social feim una actuació molt progressista.

—Un dels eixos fonamentals de la seva conselleria és combatre la sinistralitat laboral. El PP diu que mai no hi havia hagut tanta sinistralitat com ara...

"Líders sindicals molt entesos en sinistralitat laboral em deien que és impossible en una legislatura canviar la tendència. Ho estam aconseguint. I això és espectacular."

—Si no es vol fer demagògia i ser seriós s'han de tenir clares diverses coses. Primer, la sinistralitat ha augmentat en nombres absoluts fins els últims anys. Segon, tal augment seria explicable per l'increment del nombre de treballadors. Tercer, per avaluar correctament s'ha de considerar la variable més significativa, que és l'índex d'incidència. Això és: relació entre ac-

cidents i nombre de treballadors. És el termòmetre que ens permet saber si és més segur o no treballar a Balears, i és una variable independent del fet que hi hagi més o menys treballadors. Doncs bé, aquest índex ha anat augmentat any rere any. L'objectiu d'aquesta legislatura era que s'invertís la tendència. L'any 1999 i 2000 hi ha hagut una desacceleració, i l'any 2001,

per primera vegada, ha estat més segur fer feina a Balears que no l'any anterior. S'ha invertit la tendència. És una variació petita que cal revalidar enguany. Si el 2002 confirmam la nova tendència decreixent... vaja, ho celebraré. I la situació continuarà essent dolenta perquè mentre hi hagi un sol accident, serà dolenta. Però serà un gran èxit. Miri, líders sindicals molt entesos en aquestes qüestions em deien que és impossible en una legislatura canviar la tendència. Ho estam aconseguint. I això és espectacular.

—Una qüestió de política del seu partit, per acabar. La seva formació, EU, anirà en coalició, com ja va fer el 1999, amb Els Verds a Mallorca el 2003? Creu que els ecologistes voldran reeditar el pacte, tal i com vostès demanen insistentment?

—Li ho diré amb sinceritat. Crec que la voluntat majoritària d'Els Verds de Mallorca és que sí. Però hi ha un problema de fons que explica el retard de la decisió. Una qüestió que jo respect, naturalment. Però el fons Els Verds de Mallorca debaten entre els dos models: el que representa l'aliança entre EU i Els Verds a Mallorca, i el que representa Els Verds d'Eivissa. Estratègicament són diferents. Nosaltres, EU, optam per diferenciar-nos dels altres partits del pacte, però amb voluntat de col·laboració. La nostra fortuna està lligada a la prosperitat política global d'un projecte progressista per a les Illes Balears. El model d'Eivissa parteix de l'anàlisi que la prosperitat d'Els Verds deriva de la confrontació amb les forces progressistes. És el debat tradicional entre Els Verds "fonamentalistes" i els "realistes" o pragmàtics. Crec que Els Verds de Mallorca ara per ara debaten aquestes dues formes de veure la qüestió. El problema no és la coalició sinó resoldre aquesta qüestió, que és prèvia.

—Acabem. Supòs que no m'aclarirà si vostè serà cap de llista o es retirarà, el 2003...

[Riu i, en silenci, mira l'entrevistador...]

Miquel Payeras